

Yeni Evli Çiftlerin Aile İçi Şiddete Yönelik Tutumları ve İlişkili Faktörler

Attitude of Newly Married Couples Towards Domestic Violence and Associated Factors

Öner ALTINTOP¹, Filiz ADANA²

ÖZ

Toplumun temel birimini oluşturan ailenin içinde yaşanan şiddet, aile üyelerinin sağlığını ve hatta zaman zaman varlığını tehdit eder. Bu araştırma yeni evli çiftlerin aile içi şiddete yönelik tutumlarını ve ilişkili faktörleri belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Araştırma tanımlayıcı/kesitsel tipte olup araştırma Şubat-Haziran 2017 tarihleri arasında yapılmıştır. Araştırmanın yapılacağı nüfus müdürlüğüne 2016 yılında evlilik işlemlerine yönelik yapılan 359 başvuru araştırma evreni olarak kabul edilmiştir. Örneklem hesaplamada G-Power güç analizi yöntemi kullanılarak ve olası vaka kayıpları da düşünülerek 144 birey ile araştırma tamamlanmıştır. Veriler “Anket Formu” ve “Aile İçi Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği” ile gözlem altında ve öz bildirim dayalı olarak toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiksel analizler, Student-t test, PearsonCorrelation test; Kruskal Wallis H test kullanılmıştır.

Çalışmayanların çalışanlara göre Şiddeti Genelleştirme Alt Faktör puanı; ilköğretim ve altı eğitime sahip olanların üniversite ve üstü bireylere göre Aile İçi Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği Toplam puanları; yaşadığı yerleşim birimi köy olanların kasaba/belde, büyük kent olanlara göre Aile İçi Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği Toplam ve Şiddeti Olağanlaştırma Alt Faktör puanları yüksek bulunmuştur ($p<0,05$). Bireylerin yaşı arttıkça şiddeti olağanlaştırma ve genelleştirme düzeyi artmaktadır ($p<0,05$).

Yaş, çalışma durumu, eğitim durumu, yaşanan yer ile Aile İçi Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği puanı/Alt ölçek puanları arasında anlamlı fark bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Evlilik, Şiddet, Aile, Tutum

ABSTRACT

Violence in the family, which forms the basic unit of society, threatens the health and even existence of family members. This research was conducted to determine attitudes against domestic violence of newlywed couples and relationship factors.

Being a sectional type, this research was conducted between February-June 2017. 359 applications to marriage procedures made to the civil registry in 2016 in which research will be performed constitute the universe of the research. The research was completed with 144 individuals by using G-Power power analysis method in the calculation of the sample and considering possible case losses. The data was collected by using “Survey Form” and “Scale of Attitude Toward Domestic Violence” under observation and based on self report. Descriptive statistical analysis, Student-t test, Pearson Correlation test; Kruskal Wallis H test were used in assessment of the data.

Violence Generalization Sub-factor point of unemployed was found higher than the employees; Attitude Scale on Domestic Violence Total points of the ones with primary education and lower education levels was found higher compared to the ones with university or higher degree; Attitude Scale on Domestic Violence Total points and Violence Normalization Sub-factor point of the ones living in villages was higher than in town/borough and large cities($p<0.05$). The more the ages of individuals increase, the more the level of generalization and normalization increases ($p<0.05$).

It was found that there are significant differences between age, status of working, educational status, residence and Violence Generalization Sub-factor point/Sub-factor points.

Keywords: Marriage, Violence, Family, Attitude

*Araştırma Adnan Menderes Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimince HF-17016 kodu ile desteklenmiş bir yüksek lisans tezinden üretilmiştir. Çalışma daha önce 1. Uluslararası, 4. Ulusal Kültürlerarası Hemşirelik Kongresi'nde (2017) sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

¹MSc, Halk Sağlığı Hemşireliği Yüksek Lisans Mezunu, Aydın İl Sağlık Müdürlüğü, oneraltintop@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-7874-1349
²Doç. Dr., Halk Sağlığı Hemşireliği, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Halk Sağlığı Hemşireliği Bölümü, filizadana@yahoo.com, ORCID:0000-0002-7677-0170

İletişim / Corresponding Author:
e-posta/e-mail:

Filiz ADANA
filizadana@yahoo.com

Geliş Tarihi / Received: 07.11.2018
Kabul Tarihi/Accepted: 09.08.2019

GİRİŞ

Aile içi şiddet sosyal ve klinik bir konu olup, genellikle aile içinde öğrenilen bir davranıştır; aile içinde güçlü olandan güçsüz ve genellikle erkekten kadına uygulanır.^{1,2} Fiziksel açıdan güçlü olan erkek kontrol etme, cezalandırma, güç gösterisinde bulunma ve baskılama amacıyla güçsüz olan kadına yönelik şiddete başvurur. Şiddet davranışı öğrenme yoluyla da gelecek nesillere aktarılır.¹⁻⁴

Günümüzde yapılan çalışmalar göstermektedir ki, dünya çapında kadınların yaklaşık %70'i şiddet mağdurudur. Sosyoekonomik düzey, sosyal destek, aile geliri ve eğitim seviyesi, çocuk yaşı ve sayısı aile içi risk faktörlerinden en önemlileri olarak bildirilirken; şiddet prevalansı %1 ile %28 arasında değişmektedir.^{2,5-8}

Kadına yönelik şiddet, kadınlarda en sık karşılaşılan yaralanma sebebidir ve şiddet büyük oranda eşten gelmektedir. Bu nedenle Dünya Sağlık Örgütü tarafından kadına yönelik şiddetin öncelikli sağlık sorunu olduğu kabul edilmiştir. Yaygın olması, akut ve kronik etkileri sebebiyle kadının sağlık durumunu olumsuz bir şekilde etkilemesine ek olarak, ölüme kadar gidebilen olumsuz sonuçları sebebiyle, şiddet halk sağlığı açısından çok önemli bir sorundur.⁸⁻¹⁰ Ancak şiddeti meydana getiren bileşenlerin karmaşıklığı; şiddeti tanımlamayı, nedenlerini belirlemeyi ve bu nedenlere alınacak önlemleri güçleştirmektedir. Toplumun eğitim düzeyi, sosyokültürel yapısı, ekonomik koşulları da şiddet algısını değiştirmektedir.¹¹

Dünya Sağlık Örgütü (2013), yetmiş dokuz ülkenin verilerine dayandırarak yayınlamış olduğu raporunda kadına yönelik aile içi şiddetin küresel yaygınlığını %30 olarak bildirilmiştir. Buna göre, yaygınlığın en fazla olduğu yerler Doğu Akdeniz, Güneydoğu Asya ve Afrika'dır.¹² Dünya İzleme Enstitüsü Sağlık ve Toplumsal Cinsiyet Eşitlik Merkezi'nin yürüttüğü çalışmanın sonuçlarına göre ise Türkiye'de %58, Bangladesh'te %47, Etiyopya'da %45, Hindistan'da %40 ve Mısır'da %34 oranında

kadının fiziksel şiddete maruz kaldığı kaydedilmiştir.¹³

Türkiye'de aile içi şiddet konusunda 56 ilde 1800 kadın ile yapılan bir çalışmada kadınların üçte birinin eşlerinden dayak yediği, yüksek öğrenim gören her altı erkekten birinin eşine şiddet uyguladığı bildirilmiştir.¹⁴ Türkiye Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırmasına göre (2015), ülkemizdeki kadınların %44'ü psikolojik şiddete, %36'sı fiziksel şiddete, %9'u cinsel şiddete maruz kaldıkları saptanmıştır.¹⁵ Ancak yeni evli çiftlere yönelik bir araştırma bulunmamaktadır. Literatüre katılı sağlamak ve konuya ilişkin sorunların erken fark edilerek önlemlerin erken dönemde alınabilmesi için bu tür çalışmalara gereksinim vardır.

Halk sağlığı hemşireliği; birincil korumada aile içi şiddetin ortaya çıkmasını engellemek için birtakım önlemler almayı hedefler. Bunun için hemşireler tarafından öncelikle risk gruplarının saptanması, eğitimin verilmesi ve krizi önlemek için destekleyici hizmetlerin düzenlenmesi gereklidir.

Birincil korumada aile içi şiddetin ortaya çıkmasını engellemek için öncelikle yeni evli çiftler ele alınmalıdır. Çünkü henüz evliliklerinin başlangıcında olan bu bireyler aile içi ilişkileri yönetmede oldukça deneyimsizdirler ve her türlü çatışmaya açıktırlar. Bu dönemde onların şiddete yönelik tutumlarını belirlemek alınacak önlemler açısından çok değerlidir.

Bu araştırma yeni evli çiftlerin şiddete yönelik tutumlarını ve ilişkili faktörlerini belirlemek amacı ile yapılmıştır. Araştırma kapsamında aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Yeni evli çiftlerin aile içi şiddete yönelik tutumları nasıldır?
2. Yeni evli çiftlerin aile içi şiddete yönelik tutumları ile ilişkili faktörler nelerdir?

MATERYAL VE METOT

Yeni evli çiftlerin şiddete yönelik tutumlarını ve ilişkili faktörlerini belirlemek amacı ile yapılan bu çalışma tanımlayıcı/kesitsel tipte bir araştırmadır.

Araştırma Aydın iline bağlı bir ilçenin nüfus müdürlüğünde Şubat-Haziran 2017 tarihleri arasında yapılmıştır.

Tanımlayıcı/kesitsel tipteki bu araştırma Aydın iline bağlı bir ilçenin nüfus müdürlüğünde Şubat-Haziran 2017 tarihleri arasında yapılmıştır. Araştırmanın yapıldığı nüfus müdürlüğüne 2016 yılında 359 çift başvuru yapmıştır ve araştırma evreni bu rakam olarak kabul edilmiştir. Örneklem hesaplamada G-Power güç analizi yöntemi kullanılarak etki boyu 0,3, $\alpha = 0,05$, güç 0,80 alındığında örneklem hacmi 64 bulunmuştur. Araştırmada olası vaka kayıpları da düşünülerek 72 başvuruya ulaşmak hedeflenmiş; 72 başvuru ile araştırma tamamlanmıştır (72 kadın ve 72 erkek toplam 144 birey).

Araştırmaya alınma kriterleri araştırmaya katılmaya istekli olmak ve ilk evliliklerini yapan yeni evli çift olmak olarak kabul edilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Anket Formu

Anket Formu, katılımcıların kişisel özelliklerini ve kadına yönelik şiddete ilişkin düşüncelerini içeren 9 sorudan oluşturulmuştur. Anket soruları literatür taraması doğrultusunda ve 4 uzman görüşü alınarak (1 doçent, 3 doktor öğretim üyesi) hazırlanmıştır. Uzman olarak belirtilen kişiler en az doktora eğitimine sahip ve alanında en az 15 yıldır çalışan bireylerdir.^{2,16}

Aile İçi Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği (AİŞYTÖ)

Şahin ve Dişsiz'in geliştirdiği AİŞYTÖ Şiddeti Olağanlaştırma, Şiddeti Genelleştirme, Şiddeti Nedenselleştirme ve Şiddeti Saklama olmak üzere dört faktör içermektedir. Ölçekteki toplam madde sayısı 13'tür. Ölçekte 5'li likert derecelendirmesi

kullanılmıştır. Ölçek puanı yüksekliği olumsuz tutumu göstermektedir. Çalışmada ölçeğin Cronbach's Alpha katsayısı 0,83 olarak bulunmuştur.

Verilerin Değerlendirilmesi

Veriler SPSS programında (Version 21, Chicago IL, USA) değerlendirilmiştir. Verilerin değerlendirmesinde tanımlayıcı istatistiksel analizler, Student-t test, Pearson Correlation test; Kruskal Wallis H test kullanılmıştır. Araştırmanın bağımsız değişkeni bireylerin kişisel özellikleri, bağımlı değişkeni ise AİŞYTÖ puanlarıdır.

Normal dağılım analizi kapsamında; Gauss eğrisi değerlendirilmiş ve ortalama puan, minimum ve maksimum puan genişliği, Kolmogorov-Smirnov testi anlamlılık düzeyi hesaplanmıştır. Dağılımın normal dağılım eğrisi içinde yer aldığı belirlenmiştir. Anlamlılık düzeyi olarak $p < 0,05$ kabul edilmiştir.

Çalışma öncesi örneklem grubuna benzer özellik taşıyan bir gruba Haziran 2016'da bir nüfus müdürlüğünde (10 çifte) anketin ön uygulaması yapılmış ve soruların anlaşılabilirliği değerlendirilmiştir. Araştırmanın anket uygulamasına gerekli görülen düzeltmeler yapıldıktan sonra geçilmiştir.

Olası yan tutmayı önlemek amacı ile anket uygulaması gözlem altında ve öz bildirim yolu ile eşler ayrı ayrı görüşmeye alınarak anketler uygulanmıştır.

Araştırmanın Etik Yönü

Aydın ili Germencik İlçe Müdürlüğü'nden, Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan (14.02.2017/53043469-050.04.04) resmi izinler, gönüllülerden yazılı onam ve araştırmada kullanılan ölçeklerle ilgili gerekli izinler alınmıştır. Araştırma Adnan Menderes Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimince HF-17016 kodu ile desteklenmiş bir yüksek lisans tezinden üretilmiştir. Çalışma daha önce 1. Uluslararası, 4. Ulusal Kültürlerarası

Hemşirelik Kongresi'nde (2017) sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Araştırmaya katılan bireylerin yaş ortalaması $23,75 \pm 3,84$ 'tür. Bireylerin %49,3'ünün herhangi bir işte çalıştığı, %70,8'inin orta düzeyde gelire sahip olduğu, %42,4'ünün eğitim durumunun ilkökul ve altı olduğu, %47,9'unun köyde yaşadığı bulunmuştur.

Bireylerin %18,8'i şiddeti gerekli görmekte, %16,7'si hafif düzeyde kadına yönelik şiddetin mazur görülebileceğini, %18,8'i şiddette kadının tahrik edici olduğunu, 31,9'u kadının kocasına itaat etmesi gerektiğini ifade etmişlerdir.

Bireylerin AİŞYTÖ puanı $30,31 \pm 8,52$; Şiddeti Olağanlaştırma Alt Faktör Puanı $10,05 \pm 3,32$; Şiddeti Genelleştirme Alt Faktör Puanı $6,14 \pm 2,22$; Şiddeti Nedenselleştirme

Alt Faktör Puanı $6,86 \pm 2,43$; Şiddeti Saklama Alt Faktör Puanı $5,32 \pm 2,28$ olarak bulunmuştur.

Çalışmayan bireylerin çalışanlara göre Şiddeti Genelleştirme Alt Faktör puanı; ilköğretim ve altı eğitimi olan bireylerin üniversite ve üstü eğitimi olan bireylere göre Aile İçi Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği Toplam puanları; yaşadığı yerleşim birimi köy olan bireylerin kasaba/belde, büyük kent olan bireylere göre AİŞYTÖ Toplam ve Şiddeti Olağanlaştırma Alt Faktör puanları yüksek bulunmuştur ($p < 0,05$). Cinsiyet ve ekonomik durum ile Bireylerin AİŞYTÖ Puanı arasında anlamlı fark bulunmamıştır. (Tablo 1).

Tablo 1. Bireylerin Kişisel Özellikleri ile Aile İçi Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

Kişisel Özellikler/ Aile İçi Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği		n(144)	TOPLAM	Şiddeti	Şiddeti	Şiddeti	Şiddeti Saklama
			X±SS	Olağanlaştırma	Genelleştirme	Nedenselleştirme	
Cinsiyet	Kadın	72	30,27±8,54	10,05±	6,22±2,2	6,91±2,60	5,05±2,12
	Erkek	72	30,36±8,54	10,05±	6,09±2,1	6,81±2,26	5,59±2,42
	t,p		*0,094;0,953	0,001;1	0,003;0,6	0,444;0,811	1,715;0,156
Çalışma Durumu	Çalışmıyor	73	31,01±8,24	10,30±	6,52±2,2	6,93±2,60	5,19±2,11
	Çalışıyor	71	29,60±8,79	9,80±3,	5,76±2,1	6,80±2,25	5,46±2,45
	t,p		*0,930; 0,323	0,324;0	0,272;0,0	0,964;0,752	3,073;0,476
Eğitim Durumu	İlköğretim ve altı	6	35,50±12,69		7,66±2,7	8,00±3,28	5,50±2,25
	İlköğretim	61	32,62±7,93	10,86±	6,63±2,3	7,14±2,56	5,90±2,23
	Lise	38	29,60±8,24	9,86±2,	5,94±1,9	6,76±2,64	5,00±2,11
	Üniversite ve üstü	39	26,61±7,65	8,66±3,	5,33±1,9	6,35±1,72	4,71±2,39
	t,p		**11,961; 0,008	1,799±	2,913±0,	0,791±0,673	3,635±0,162
Sosyoekonomik Durum	Düşük	30	32,56±9,64	10,76±	6,63±2,5	7,06±3,03	5,93±1,91
	Orta	102	29,89±8,25	9,94±3,	6,00±2,1	6,87±2,30	5,19±2,31
	Yüksek	12	28,33±7,15	9,25±1,	6,16±2,0	6,33±1,82	4,91±2,77
	t,p		**1,425;0,491	1,658;0	1,078;0,5	0,558;0,757	3,352;0,187
Yaşadığı Yerleşim Birimi	Köy	65	32,00±8,98	11,04±	6,66±2,3	6,96±2,76	5,29±2,26
	Kasaba/Belde	47	28,55±8,19	9,17±3,	5,44±1,9	6,76±2,30	5,31±2,43
	Kent	23	31,26±7,05	9,56±3,	6,34±1,8	7,34±1,72	6,00±2,19
	Büyük Kent	9	25,00±7,19	8,77±2,	5,55±2,6	5,44±1,66	3,88±1,16
	t,p		**8,410; 0,038	12,191± 0,007	7,852±0,051	5,650±0,130	6,368±0,095

* Student t test **Kruskal Wallis H*Mann Whitney-U

Bireylerin yaşı ile AİŞYTÖ Toplam, Şiddeti Olağanlaştırma, Şiddeti Genelleştirme, Şiddeti Nedenselleştirme ve

Şiddeti Saklama Alt Faktör puanları arasında negatif yönlü düşük düzeyde ilişki bulunmuştur ($p<0,05$) (Tablo 2).

Tablo 2. Bireylerin Yaşı ile Aile İçi Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

Aile İçi Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği/Yaş		TOPLAM	Şiddeti Olağanlaştırma	Şiddeti Genelleştirme	Şiddeti Nedenselleştirme	Şiddeti Saklama
Yaş	r	-0,216	-0,195	-0,192	-0,117	-0,116
	P	0,009	0,019	0,021	0,162	0,165

*Pearson Correlation Test

Çalışmada şiddeti gerekli bulanların bulmayan ve fikri olmayanlara göre Şiddeti Olağanlaştırma Alt Faktör puanları; hafif derecede şiddeti kabul edilebilir bulanların ve fikri olmayanların kabul edilemez bulanlara göre AİŞYTÖ Toplam, Şiddeti Olağanlaştırma, Şiddeti Genelleştirme ve Şiddeti Saklama Alt Faktör puanları; Şiddette

kadın tahrik edicidir diyenlerin ve fikri olmayanların, hayır diyenlere göre AİŞYTÖ Toplam, Şiddeti Genelleştirme ve Şiddeti Saklama Alt Faktör puanları; kadının kocasına itaat etmesi gerektiğini belirtenlerin belirtmeyenlere göre AİŞYTÖ Toplam ve tüm alt ölçek puanlarının yüksek olduğu bulunmuştur ($p<0,05$) (Tablo 3).

Tablo 3. Bireylerin Şiddete İlişkin Görüşleri ile Aile İçi Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

Şiddete İlişkin Görüşler/Aile İçi Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği		n(144)	TOPLAM	Şiddeti Olağanlaştırma	Şiddeti Genelleştirme	Şiddeti Nedenselleştirme	Şiddeti Saklama
			X±SS				
Şiddet gereklidir	Evet	27	32,48±9,86	11,51±3,91	6,55±2,65	6,85±2,33	5,81±2,45
	Hayır	106	29,71±7,91	9,92±2,87	6,00±1,99	6,97±2,48	5,11±2,22
	Bilmiyorum t,p	11	30,81±10,45 *1,830;0,400	10,63±4,84 5,829;0,016	6,45±3,14 0,478;0,48	5,90±2,11 0,139;0,709	6,18±2,27 1,633;0,20
Hafif derecede şiddet	Evet	24	36,91±8,99	12,91±3,80	7,12±2,38	7,79±2,48	6,91±2,16
	Hayır	105	28,26±7,57	9,24±2,74	5,73±2,04	6,59±2,33	4,85±2,18
	Bilmiyorum t,p	15	34,13±7,76 *20,243;0,00	11,13±3,62 19,691;0,001	7,46±2,26 11,882;0,0	7,33±2,71 4,917;0,086	6,06±1,94 16,901;0,0
Şiddette kadın tahrik edicidir	Evet	27	31,11±9,52	10,55±3,70	6,74±2,53	6,48±2,45	5,55±2,20
	Hayır	80	28,83±8,21	9,58±3,28	5,70±2,04	6,73±2,37	4,90±2,35
	Bilmiyorum t,p	37	32,94±7,86 *6,756;0,034	10,70±3,04 4,131;0,127	6,67±2,18 6,988;0,03	7,43±2,50 3,344;0,188	6,08±2,01 8,523;0,01
Kadın kocasına itaat	Evet	46	34,50±8,32	11,21±3,41	7,21±2,32	7,60±2,58	6,21±2,12
	Hayır	74	27,13±7,67	9,10±2,97	5,36±1,90	6,33±2,21	4,62±2,20
	Bilmiyorum t,p	24	32,12±7,58 *19,611;0,00	10,75±3,42 11,578;0,003	6,50±2,04 18,550;0,0	7,08±2,46 6,909;0,032	5,79±2,18 15,274;0,0

*Kruskal Wallis H *One-Way ANOVA

Bireylerin AİŞYTÖ Puanı 30,31±8,52; Şiddeti Olağanlaştırma Alt Faktör Puanı 10,05±3,32; Şiddeti Genelleştirme Alt Faktör Puanı 6,14 ± 2,22; Şiddeti Nedenselleştirme Alt Faktör Puanı 6,86± 2,43; Şiddeti Saklama Alt Faktör Puanı 5,32±2,28 olarak bulunmuştur.

Çalışmamızda çalışmayan bireylerin çalışanlara göre şiddeti daha fazla genelleştirdiği; ilköğretim ve altı eğitime sahip olan bireylerin üniversite ve üstü eğitime sahip olan bireylere göre daha olumsuz tutuma sahip olduğu; yaşadığı yerleşim birimi köy olan bireylerin kasaba/belde, büyük kent olan bireylere göre daha olumsuz tutuma sahip olduğu ve şiddeti olağanlaştırdığı bulunmuştur. Cinsiyete ve sosyoekonomik duruma göre Aile İçi Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği Toplam puan ve Alt Faktör puanları arasında anlamlı fark bulunmamıştır.

Durmuş ve Gürkan'ın (2005) çalışmalarında erkeklerin kadınlara göre daha fazla şiddet eğiliminde olduğu; Balkıs ve arkadaşlarının (2005) çalışmalarında erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre şiddete yönelik tutumlarının daha yüksek olduğu; Ögel ve arkadaşlarının (2005) çalışmalarında erkeklerin hayat boyu herhangi bir suç işleme riski kızlara göre 2,6 kat daha fazla olduğu ve erkeklerin kızlara oranla fiziksel şiddete daha fazla başvurduğu bulunmuştur.¹⁷⁻¹⁹ Cinsiyet ve çalışma durumu ile ilgili çalışma bulgularımızın alanyazın bulguları ile örtüşmediği görülmüştür. Bunun nedeninin bireylerin evliliğin erken döneminde çalışmaya dahil edilmesinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Yaman Efe ve Ayaz'ın (2010) çalışmalarında çalışmayan bireylerin daha fazla şiddet gördükleri saptanmıştır.²⁰ Hussain ve arkadaşlarının (2017) Pakistan'da daha çok yoksul kadınların eş şiddetine maruz kaldıklarını belirtmişlerdir.⁷ Vahip ve Doğanavşargil'in (2006) çalışmalarında meslek açısından evliliklerinde şiddet görme durumlarının farklılaşmadığı bulunmuştur.²¹ Altınay ve Arat'ın (2007) çalışmalarında kadınların kocalarından daha fazla gelire sahip olmasının dayak riskini en az iki kat

artırdığı, geliri yüksek olan her üç kadının ikisinin fiziksel şiddete maruz kaldığı; Vahip ve Doğanavşargil'in (2006) çalışmalarında gelir düzeyi ile şiddet görme arasında fark olmadığı saptanmıştır. Çalışma bulgularımız alanyazın bulgularla benzer niteliktedir.^{14,21}

Öztürk ve Toprak'ın (2017) çalışmalarında katılımcıların eğitimi ile kadına yönelik şiddet arasında ilişki olduğu; Yaman Efe ve Ayaz'ın (2010) çalışmalarında öğrenim düzeyi yükseldikçe şiddete maruz kalma düzeyinin azaldığı; Kocacık ve Çağlayandereli'nin (2009) çalışmalarında eğitim düzeyi ile şiddet arasında ilişki olduğu ve bu ilişkinin yüksek eğitim görmüş olanlarda şiddetin daha çok görülmesi yönünde olduğu saptanmıştır.^{20,22,23} Tanrıverdi ve Şıpkın'ın (2008) çalışmalarında ilkökul mezunu olan kadınların fiziksel ve ekonomik şiddet prevelansının, anlamlı oranda diğer gruplardan yüksek olduğu; Altınay ve Arat'ın (2007) çalışmalarında öğrenim düzeyi yükselmesiyle fiziksel şiddete maruz kaldığını söyleyen kadınların sayısının azaldığı bulunmuştur.^{14,24} Vahip ve Doğanavşargil'in (2006) çalışmalarında şiddet ile eğitim durumu bakımından fark olmadığı bulunmuştur.²¹ Çalışma bulgularımız Öztürk ve Toprak (2017), Yaman Efe ve Ayaz'ın (2010), Tanrıverdi ve Şıpkın'ın (2008), Altınay ve Arat'ın (2007) bulguları ile örtüşmekte, Kocacık ve Çağlayandereli'nin (2009) çalışmalarıyla farklılık göstermektedir.^{14,20,22-24} Bu durumun örneklem gruplarındaki farklılıktan kaynaklandığı düşünülmektedir.

Erbek ve arkadaşlarının (2004) çalışmalarında kadına yönelik şiddet ile köy, kasaba ve şehirde yaşama arasında ilişkinin olmadığı bulunmuştur.²⁵ Boyacıoğlu (2016) çalışmasında yerleşim yerinin kadına yönelik şiddette önemli bir değişken olduğunu vurgulamış, Rodolfo et al. (2017) kentsel bölgede yaşayanların, Kapan ve Yanikkerem (2016) kırsal alan ve gecekonduya yaşayan bireylerde eş şiddetinin daha yaygın olduğunu belirtmişlerdir.^{6,26,27} Çalışma bulgularımızda da kırsal alanda yaşayan bireylerin şiddete yönelik daha olumsuz tutumlarının olduğu bulunmuştur.

Bireylerin yaşı azaldıkça kadına yönelik şiddetle ilgili olumsuz tutuma ve şiddeti olağanlaştırma, genelleştirme, nedenselleştirme ve saklamaya yönelik tutumlara sahip olma düzeylerinin arttığı bulunmuştur.

Vahip ve Doğanavşargil (2005) çalışmalarında genç yaşın şiddet görme olasılığını artırdığını; Karal ve Aydemir (2012) yaşın şiddet görme ve uygulama düzeyini etkilediğini; Şahin ve arkadaşları (2012) yaş ile şiddet gösterme-görme arasında bir fark olmadığını bulmuşlardır.^{21,28,29} Çalışma bulgumuzda yaş ile şiddete yönelik olumlu tutum arasında anlamlı fark bulunmasının yaş ilerledikçe olumlu davranış geliştirmekten kaynaklandığı düşünülmüştür.

Çalışmada şiddeti gerekli bulanların bulmayan ve fikri olmayanlara göre Şiddeti Olağanlaştırma Alt Faktör puanları; hafif derecede şiddeti kabul edilebilir bulanların ve fikri olmayanların kabul edilemez bulanlara göre AİŞYTÖ Toplam, Şiddeti Olağanlaştırma, Şiddeti Genelleştirme ve Şiddeti Saklama Alt Faktör puanları; Şiddete kadın tahrik edicidir diyenlerin ve fikri

olmayanların, hayır diyenlere göre AİŞYTÖ Toplam, Şiddeti Genelleştirme, Şiddeti Saklama Alt Faktör puanları; kadının kocasına itaat etmesi gerektiğini belirtenlerin belirtmeyenlere göre AİŞYTÖ Toplam, tüm alt ölçek puanlarının yüksek olduğu bulunmuştur.

Tayyab ve arkadaşları (2017) ve Başkale ve Sözer (2015) çalışmalarında hem kadınların hem de erkeklerin şiddeti haklı gösterme eğilimlerinde olduğunu bildirmişlerdir.^{16,30} Buna göre şiddeti gerekli görüp, derecesine ve tahrik edici unsura göre değerlendirenlerin ve evde itaat edilmesi gereken güç unsuru olarak erkeği görenlerin aile içi şiddete yönelik daha olumsuz tutumlarının olduğu söylenebilir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma kapsamı belli bir zaman diliminde bir İlçe Nüfus Müdürlüğüne başvuran yeni evli çiftlerle sınırlıdır.

Araştırmada kullanılan ölçüm araçları ile sınırlıdır.

Veriler katılımcıların beyanına dayalıdır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışmayan, ilköğretim ve altı eğitime sahip olan, köyde yaşayan bireylerin Aile İçi Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği puanları yüksek bulunmuştur. Bireylerin yaşı arttıkça aile içi şiddete yönelik tutumunun olumlu yönde değiştiği söylenebilir. Çalışmada şiddeti gerekli bulanların, hafif derecede şiddeti kabul edilebilir bulanların, şiddete kadın tahrik edicidir diyenlerin, kadının kocasına itaat etmesi gerektiğini belirtenlerin

aile içi şiddete yönelik olumsuz tutuma sahip oldukları bulunmuştur.

Bu nedenle aile içi şiddete ilişkin risk faktörlerinin evlenme döneminde belirlenmesi, toplumda konuya ilişkin farkındalık oluşturulması, şiddetin önlenmesi açısından önemli olacaktır. Konuya ilişkin nitel ve nicel araştırmaların artırılması önerilebilir.

KAYNAKLAR

1. Moore, AM, Frohwirth, L, Miller, E. (2010). "Male Reproductive Control of Women who Have Experienced Intimate Partner Violence in The United States". *Social Science & Medicine*, 70 (11), 1737-44.
2. Adana, F, Arslantaş, H, Ergin, F, Biçer, N, Kıranşal, N, Şahin, S. (2011). "Views of Male University Students about Social Gender Roles; An Example from East of Turkey". *Journal of Family Violence*, 26, 519-526.
3. Güleç, H, Topaloğlu, M, Ünsal, D, Altıntaş, M. (2012). "Bir Kısır Döngü Olarak Şiddet". *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 4(1), 112-137.
4. Asadi, S, Mirghafourvand, M, Yavarikia, P, Mohammad-Alizadeh-Charandabi, S, Nikan, F. (2017). "Domestic Violence and its Relationship with Quality of Life in Iranian Women of Reproductive Age". *Journal of Family Violence*, 32, 453-460.
5. Yılmazel, G, Baykan, Z, Çetinkaya, F. (2016). "Domestic Violence and Related Factors during Pregnancy". *Uludağ Medical Journal*, 2 (1), 12-17.
6. Boyacıoğlu, İ. (2016). "Dünden Bugüne Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddet ve Ulusal Kadın Çalışmaları: Psikolojik Araştırmalara Davet". *Türk Psikoloji Yazıları*, 19, 126-145.

7. Hussain, S, Usman, M, Sabir, M, Zakar, R, Usman, A, (2017). "Prevalence of Spousal Violence and Associated Risk Factors: Facts from Pakistan Demographics and Health Survey 2012-2013". *Journal of Family Violence*, 32(7), 711-719
8. Breiding, MJ, Smith, SG, Basile, KC, Walters, ML, Chen, J, Merrick, MT. (2014). "Prevalence and Characteristics of Sexual Violence, Stalking, and Intimate Partner Violence Victimization National Intimate Partner and Sexual Violence Survey". *United States Morbidity and Mortality Weekly Report*, 63 (8), 1-18.
9. Baybuğa, SM, Irmak, Z, Talas, MS, Savran, MB. (2012). "Adli Tıp Şube Müdürlüğüne Başvuran Fiziksel ve Cinsel Şiddet Mağduru Kadın Olgularının Değerlendirilmesi". *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 15 (3), 173-180.
10. Ersöz, AG. (2011) "Türkiye’de Boşanma Olgusu ve Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet İlişkisi Üzerine Bir Değerlendirme". *Sosyoloji Konferansları Dergisi*, 43, 250-263.
11. Özçırpıcı, B, Akın, M, İçbay, E, Aydın, N, Özgür, S. (2011). "Bir Tıp Fakültesi ve Hastanesinde Çalışan Kadınların Eş / Partner Şiddetine Maruziyet Durumları ve Etkileyen Faktörler". *Aile ve Toplum Dergisi*, 2 (7) , 97-112.
12. WHO (2013). *Global and Regional Estimates of Violence against Women: Prevalence and Health Effects of Intimate Partner Violence and Non-Partner Sexual Violence*, Geneva.
13. Bora, A. (2015). "Evlilikte Kadına Yönelik Şiddet: Tutum, Yaşantı ve Yasal Farkındalık Açısından Cinsiyetler Arası Karşılaştırma". *İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul*.
14. Altınay, A, Arat, Y. (2007). *Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddet. İstanbul: Punto Baskı Çözümleri*.
15. Türkiye’de kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması (2015). Erişim Tarihi: 24.05.2017. <http://www.hips.hacettepe.edu.tr/KKSA-TRAnaRaporKitap26Mart.pdf>
16. Başkale, H, Sözer, A. (2015). "Eşinden/Partnerinden Şiddet Gören Kadınların Şiddet Algısı ve Mağduriyet Nedenleri". *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 14 (6), 468-474.
17. Durmuş, E, Gürkan, U. (2003). "Lise Öğrencilerinin Şiddet Ve Saldırganlık Eğilimleri". VII. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi. Malatya.
18. Balkıs, M, Duru, E, Buluş, M. (2005). "Şiddete Yönelik Tutumların Özyeterlik, Medya, Şiddete Yönelik İnanç, Arkadaş Grubu ve Okula Bağlılık Duygusu ile İlişkisi". *Ege Eğitim Dergisi*, 6 (2), 81-97.
19. Ögel, K, Tarı, I, Eke, CY. (2005). *Okullarda Suç ve Şiddeti Önleme. İstanbul : Yeniden Yayınları*.
20. Yaman Efe, Ş, Ayaz, S. (2010). "Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet ve Kadınların Aile İçi Şiddete Bakışı". *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 11, 23-29.
21. Vahip, I, Doğanavşargil, Ö. (2006). "Aile İçi Fiziksel Şiddet ve Kadın Hastalarımız". *Türk Psikiyatri Dergisi*, 17 (2), 107-114.
22. Öztürk, T, Toprak, D. (2017). "Kadın Sağlık Personellerinin Kadına Yönelik Şiddet Hakkında Bilgi Tutum ve Davranışları". *Konuralp Tıp Dergisi*, 9 (1), 58-62.
23. Kocacık, F, Çağlayandereli, M. (2009). "Ailede Kadına Yönelik Şiddet: Denizli İli Örneği". *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6 (2), 25-43.
24. Tanrıverdi, G, Şıpkın, S. (2008). "Çanakkale’de sağlık Ocaklarına Başvuran Kadınların Eğitim Durumunun Şiddet Görme Düzeyine Etkisi". *Fırat Tıp Dergisi*, 13 (3), 183-187.
25. Erbek, E, Eradamlar, N, Beştepe, E, Akar, H, Alpkan, L. (2004). "Kadına Yönelik Fiziksel ve Cinsel Şiddet: Üç Grup Evli Çifte Karşılaştırmalı Bir Çalışma". *Düşünen Adam*, 17 (4), 196-204.
26. Rodolfo, JC, Lila, PC, Renzo, R. (2017). "Risk Factors of Violence against Women in Peru". *Journal of Family Violence*, 32 (8), 807-815.
27. Kapan, M, Yanıkerem, E. (2016). "Kırsal ve Kentsel Alanda Yaşayan Gebelerin Depresyon, Yalnızlık ve Şiddete Maruz Kalma Durumları". *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 15 (5), 431-39.
28. Karal, D, Aydemir, E. (2012). "Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddet" *Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu, Uşak Raporları No:12-01*.
29. Şahin, EM, Yetim, D, Öyekçin, DG. (2012). "Edirne’de Kadına Yönelik Eş Şiddeti Yayınlığı ve Kadınların Şiddete Karşı Tutumları". *Cumhuriyet Tıp Dergisi*, 34, 23-32.
30. Tayyab, F, Kamal, N, Akbar, T, Zakar, R. (2017). "Men and Women’s Perceptions of Justifications of Wife Beating: Evidence from Pakistan Demographic and Health Survey 2012-13..of Family Violence, 32 (7), 721-30.